

การสำรวจภูมิทัศน์องค์ความรู้ด้านวรรณกรรมเยอรมัน และเยอรมันศึกษาในประเทศไทย*

Received: 6 August 2025

Revised: 17 October 2025

Accepted: 24 October 2025

อารตี แก้วสมุทร^{**}
นันทนา อนันต์โกศล^{***}

บทความนี้สำรวจภูมิทัศน์องค์ความรู้ด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาในประเทศไทย โดยวิเคราะห์จากบทความ วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ที่เผยแพร่ในช่วง ค.ศ. 1957-2022 จำนวนรวม 125 รายการ ในด้านการศึกษาวรรณกรรมเยอรมัน สามารถแบ่งงานวิจัยได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์วรรณกรรมเยอรมัน และ 2) การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเยอรมันกับวรรณกรรมชาติอื่น ในการศึกษาด้านเยอรมันศึกษา สามารถแบ่งงานวิจัยได้เป็น 6 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1) ประวัติศาสตร์และการเมือง 2) เศรษฐกิจ 3) การศึกษา 4) วัฒนธรรมในชีวิตประจำวัน 5) คติชนวิทยา และ 6) สื่อ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าจุดแข็งของงานวิจัยด้านการศึกษาวรรณกรรมเยอรมันในประเทศไทยคือการพัฒนางานวิจัยที่สอดคล้องกับพื้นที่ในขณะเดียวกันมุ่งเป้าที่จะยกระดับความเป็นนานาชาติ จุดอ่อนคือยังขาดความหลากหลายในการพัฒนาหัวข้อวิจัยและการเลือกใช้ทฤษฎี ส่วนงานวิจัยด้านเยอรมันศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และการเมืองในประเทศเยอรมนี แต่โดยรวมแล้วงานวิจัยด้านนี้ยังได้รับความสนใจจากนักวิชาการที่สอนภาษาเยอรมันในประเทศไทยค่อนข้างน้อยและยังสามารถพัฒนาหัวข้อวิจัยให้ครอบคลุมประเด็นอื่นต่อไปได้อีกมาก

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

คำสำคัญ

ภูมิทัศน์องค์ความรู้;
การศึกษาวรรณกรรม
เยอรมันในประเทศไทย;
เยอรมันศึกษา
ในประเทศไทย

* งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ “โครงการสำรวจภูมิทัศน์แห่งความรู้ด้านภาษาและวรรณกรรมเยอรมันในประเทศไทย” ซึ่งอยู่ภายใต้โครงการวิจัย “สำรวจภูมิทัศน์แห่งความรู้ด้านมนุษยศาสตร์ไทย (Surveying the Knowledge Landscapes of Humanities in Thailand)” ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านพัฒนากำลังคน และทุนด้านการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม สัญญาเลขที่ B05F650028

** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาเยอรมัน ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อได้ที่ aratee.k@chula.ac.th (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

*** อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาเยอรมัน ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อได้ที่ nantana.a@chula.ac.th

A Survey of Knowledge Landscape of German Literary and Cultural Studies in Thailand*

Received: 6 August 2025

Revised: 17 October 2025

Accepted: 24 October 2025

Aratee Kaewsumrit**

Nantana Anuntkosol***

This article examines the landscape of knowledge in German literary and cultural studies in Thailand by analyzing 125 works published between 1957 and 2022, including journal articles, special projects, theses and dissertations. In the field of German literary studies, the research can be categorized into two main groups: 1) analysis of German literature, and 2) comparative studies between German literature and literature from other nations. In the field of German cultural studies, the research can be divided into six main groups: 1) history and politics, 2) education, 3) economy, 4) everyday culture, 5) folklore, and 6) media. The analysis reveals that the strength of German literary studies in Thailand lies in its responsiveness to the local context, while also aspiring toward greater international relevance. However, limitations remain in the terms of thematic diversity and the application of theoretical frameworks. Regarding German cultural studies, the majority of research focuses on German history and politics. Overall, this field has attracted relatively limited attention from scholars teaching the German language in Thailand. There remains considerable potential for expanding research to encompass a broader array of topics.

Research Article

Abstract

Keywords

knowledge landscape;
German literary studies
in Thailand;
German cultural studies
in Thailand

* This research is part of project "Surveying the Knowledge landscape of German Language and literature in Thailand," which is conducted under the broader research project "Surveying the Knowledge Landscapes of Humanities in Thailand." The project was supported by National Science, Research and Innovation Fund via the Program Management unit for Human Resources & Institutional Development, Research and Innovation (Grant No. B05F650028)

** Associate Professor, German Section, Department of Western Languages, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, e-mail: aratee.k@chula.ac.th (corresponding author)

*** Lecturer, German Section, Department of Western Languages, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, e-mail: nantana.a@chula.ac.th

1. บทนำ

การเรียนการสอนภาษาเยอรมันในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยมีประวัติความเป็นมายาวนานกว่า 100 ปี นับตั้งแต่มีการสอนภาษาเยอรมันเป็นครั้งแรกใน ค.ศ. 1920 ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Saengaramruang, 2007, p. 341) ใน ค.ศ. 1957 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดหลักสูตรสาขาวิชาภาษาเยอรมันในระดับปริญญาตรีเป็นหลักสูตรแรก ต่อมาใน ค.ศ. 1974 เปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาภาษาเยอรมันในระดับมหาบัณฑิตเป็นหลักสูตรแรกในประเทศไทยเช่นกัน ต่อมาใน ค.ศ. 1999 มีการเปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาภาษาเยอรมันในระดับมหาบัณฑิตเป็นหลักสูตรที่สองของประเทศไทยที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยเน้นด้านการสอนภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ (Deutsch als Fremdsprache หรือ DaF) และใน ค.ศ. 2006 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาภาษาเยอรมันในระดับดุษฎีบัณฑิต (Saengaramruang, 2007, pp. 342-343) นับได้ว่าประเทศไทยมีการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในระดับอุดมศึกษาครบทั้ง 3 ระดับคือระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัย 9 แห่งในประเทศไทยที่สอนภาษาเยอรมันในระดับปริญญาตรีเป็นวิชาเอกและ/หรือวิชาโท

นอกจากการอุทิศตนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแล้ว คณาจารย์และนักวิชาการในสถาบันการศึกษาในประเทศไทยยังได้พัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับภาษาเยอรมันอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งในด้านภาษาเยอรมัน วรรณกรรมเยอรมัน การสอนภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ รวมไปถึงความรู้ด้านต่างๆ เกี่ยวกับประเทศที่ใช้ภาษาเยอรมัน (Landeskunde)¹ หรืออาจเรียกว่า “เยอรมันศึกษา” เช่น ประวัติศาสตร์ และการเมือง เศรษฐกิจและสื่ออื่นๆ นอกจากวรรณกรรมอย่างเช่นภาพยนตร์และดนตรี ทั้งนี้ เนื่องจากนักวิชาการในประเทศไทยทราบดีว่านอกจากความรู้ด้านภาษาและวรรณกรรมเยอรมันแล้ว การได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเยอรมันในด้านอื่นๆ เพิ่มเติมนับเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับผู้เรียนชาวไทย

แม้การวิจัยเกี่ยวกับภาษาเยอรมันในประเทศไทยจะพัฒนาผ่านมาหลายทศวรรษ แต่จากการสำรวจพบว่ายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยด้านภาษาเยอรมันในประเทศไทยที่ครอบคลุมทุกแขนงวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาในประเทศไทยเลย งานวิจัยเรื่องนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อสำรวจภูมิทัศน์องค์ความรู้ด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาในประเทศไทย เพื่อแสดงให้เห็นพัฒนาการของการวิจัยในประเทศไทย รวมทั้งวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน และนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการวิจัยในประเทศไทยต่อไป

¹ ในภาษาเยอรมันใช้คำว่า Landeskunde ซึ่งใกล้เคียงกับภาษาอังกฤษว่า German Cultural Studies

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สืบหาภูมิทัศน์องค์ความรู้ด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาในประเทศไทยที่ปรากฏในบทความในวารสารวิชาการในประเทศไทย วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ตั้งแต่ ค.ศ. 1957 ถึง ค.ศ. 2022 (พ.ศ. 2500-2565)²
2. วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาในประเทศไทย และเสนอแนวทางในการพัฒนาการวิจัยในประเทศไทย

3. ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาภูมิทัศน์องค์ความรู้ด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาโดยสำรวจ

1. บทความจากนักวิชาการชาวไทยและชาวต่างประเทศที่ทำงานในหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาในประเทศไทยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการในฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (ThaiJO) และวารสารเฉพาะทางด้านภาษาเยอรมันในประเทศไทย ระหว่าง ค.ศ. 1957-2022
2. วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตในสถาบันการศึกษาในประเทศไทยที่มีการสอนภาษาเยอรมันในระดับบัณฑิตศึกษา เผยแพร่ระหว่าง ค.ศ. 1957-2022

เนื่องจากงานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาการวิจัยในวงการสอนภาษาเยอรมันในประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอสำรวจเฉพาะผลงานวิชาการด้าน “เยอรมันศึกษา” ที่ผลิตและเผยแพร่โดยนักวิชาการในวงการสอนภาษาเยอรมันในประเทศไทยเท่านั้น

4. วิธีการวิจัย

1. ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลจากฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (ThaiJO) ฐานข้อมูลในห้องสมุดกลางของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยรามคำแหงซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาเยอรมันในระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตและสำรวจข้อมูลจากวารสาร *TDLV-Forum*, *Zeitschrift für Sprache, Literatur und Kultur* และ *Die Brücke. Zeitschrift für Germanistik in Südostasien* ซึ่งเป็นวารสารเฉพาะทางด้านภาษาเยอรมัน (ปัจจุบันปิดตัวแล้ว) หลังจากนั้นจำแนกประเภทของบทความผ่านการอ่านชื่อบทความ คำสำคัญและบทคัดย่อ เพื่อคัดเลือกเฉพาะบทความที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษา ในกรณีของงานวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ที่เป็นงานวิจัยที่มีขนาดยาว ผู้วิจัยอ่านเฉพาะบทคัดย่อ บทนำและบทสรุป เว้นในกรณีที่ข้อมูลยังไม่ชัดเจน จึงจะอ่านตัวเล่มฉบับสมบูรณ์

² นอกจากการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบบทความวิจัย คณะผู้วิจัยได้สร้างคลังข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาในประเทศไทย ตั้งแต่ ค.ศ. 1957-2022 ที่เผยแพร่ต่อสาธารณะทางเว็บไซต์ <http://harri.in.th>

2. ผู้วิจัยจัดกลุ่มงานวิจัยตามหัวข้อและแนวทางการวิจัย เพื่อให้เห็นทิศทางการวิจัยในประเทศไทย

3. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้เห็นทั้งภาพรวมของการวิจัยในประเทศไทย และรายละเอียดด้านเนื้อหาที่น่าสนใจ เพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการวิจัยในประเทศไทย ตลอดจนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในประเทศไทย

4. ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานวิจัยในประเทศไทย ผู้วิจัยเปรียบเทียบข้อมูลงานวิจัยในประเทศไทยกับงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาในต่างประเทศคือประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ โดยจำกัดการสำรวจงานวิจัยในชั้นตอนนี้เฉพาะช่วงสิบปีย้อนหลัง คือตั้งแต่ ค.ศ. 2013-2022 เพื่อให้ทราบทิศทางการวิจัยที่เป็นปัจจุบัน ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลงานวิจัยของประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้จากวารสารต้นแบบที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับในวงการวิชาการประเทศละ 1 ฉบับ คือ วารสาร *Neue Beiträge zur Germanistik* ที่จัดทำโดยสมาคมภาษาและวรรณคดีเยอรมันแห่งประเทศญี่ปุ่น (Japanische Gesellschaft für Germanistik) และวารสาร *Deutsche Sprache und Literatur* ซึ่งจัดทำโดยสมาคมภาษาและวรรณคดีเยอรมันแห่งประเทศเกาหลีใต้ (Koreanische Gesellschaft für deutsche Sprache und Literatur)³

5. การทบทวนวรรณกรรม

จากการสำรวจพบว่ามีงานที่ศึกษาภูมิทัศน์องค์ความรู้ด้านภาษาเยอรมันในประเทศไทยรวมทั้งสิ้น 4 เรื่อง เรื่องแรกคือบทความของวรรณ แสงอร่ามเรือง (Saengaramruang, 2007) ที่บรรยายพัฒนาการของการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในประเทศไทยตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 21 ในบทความนี้ ผู้เขียน⁴ ได้สำรวจผลงานของนักวิชาการในประเทศไทยที่มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในประเทศไทย บทความนี้จึงไม่เพียงแต่รวบรวมงานวิจัยด้านภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศและภาษาศาสตร์เปรียบเทียบเท่านั้น หากยังรวมถึงพจนานุกรมและสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยนักวิชาการในประเทศไทย ด้วย ต่อมาใน ค.ศ. 2009 กรกช อัตตวิริยะนุภาพ (2552; Attaviriyanyupap, 2009) ได้สำรวจและวิเคราะห์งานวิจัยด้านภาษาศาสตร์เปรียบเทียบต่างเยอรมัน-ไทย โดยเก็บข้อมูลจากงานวิจัยจำนวน 20 เรื่อง ที่เผยแพร่โดยนักวิจัยในประเทศไทยในช่วงระหว่าง ค.ศ. 1978-2008 นอกจากการรวบรวมและสำรวจข้อมูล ผู้เขียนยังได้วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการวิจัยในด้านนี้ รวมไปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทิศทางการวิจัยในประเทศไทยด้วย ใน ค.ศ. 2025 วิไลตา ศรีอุพารพงศ์ และอัคร ชาญ้อง (Sriuranpong & Chowchong, 2025) ศึกษาภูมิทัศน์ของงานวิจัยด้านภาษาศาสตร์เยอรมันและภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศในประเทศไทย ตั้งแต่ ค.ศ. 1957-2022 นอกจากวิเคราะห์ทิศทางการวิจัยในประเทศไทยในช่วงเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้เขียนยังเปรียบเทียบภูมิทัศน์

³ เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกสำรวจข้อมูลจากวารสารเพียงเรื่องเดียว เนื่องจากวารสารเกี่ยวกับภาษาเยอรมันในประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้มีจำนวนมาก ไม่สามารถศึกษาทั้งหมดได้ ผู้วิจัยจึงเลือกวารสารที่มีชื่อเสียงและมีประวัติยาวนานมาเป็นกรณีศึกษา

⁴ ในบทความวิจัยนี้ ขอใช้คำว่า “ผู้เขียน” เมื่อกล่าวถึงผู้เขียนงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์และใช้คำว่า “ผู้วิจัย” เพื่อหมายถึงผู้เขียนบทความวิจัยฉบับนี้

งานวิจัยในประเทศไทยกับภูมิทัศน์งานวิจัยในประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการวิจัยในประเทศทั้งสามและนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการวิจัยในประเทศไทยอีกด้วย⁵

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดจะเห็นได้ว่าแม้จะมีการศึกษาภูมิทัศน์งานวิจัยในสาขาวิชาภาษาเยอรมันในประเทศไทยอยู่บ้าง แต่การศึกษาดังกล่าวจำกัดอยู่ในด้านภาษาศาสตร์เยอรมันและภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศเท่านั้น การสำรวจและวิเคราะห์สถานการณ์การวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษายังไม่มีการดำเนินการแต่อย่างใด ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีเป้าหมายที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว

6. ผลการวิจัย

6.1 ภาพรวม: ภูมิทัศน์องค์ความรู้ด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาในประเทศไทยในช่วง ค.ศ. 1957-2022 เมื่อเปรียบเทียบกับแขนงวิชาอื่นในสาขาวิชาภาษาเยอรมัน

ตารางที่ 1

งานวิจัยด้านภาษาเยอรมันในประเทศไทยในช่วง ค.ศ. 1957-2022 จำแนกตามแขนงวิชา

Period	Linguistics	Literature	Cultural Studies	DaF	Translation	Total
1957-1969	-	-	-	-	-	0
1970-1979	-	7	-	3	-	10
1980-1989	-	3	-	-	-	3
1990-1999	9	10	2	11	1	33
2000-2009	31	39	17	39	9	135
2010-2022	39	39	8	41	3	130
Total	79	98	27	94	13	311

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักวิชาการในประเทศไทยสนใจทำวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันตั้งแต่ช่วงสองทศวรรษแรกที่มีการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยในทศวรรษแรกนับตั้งแต่ ค.ศ. 1957 ที่มีการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาภาษาเยอรมันเป็นหลักสูตรแรกในประเทศไทยนั้น ยังไม่ปรากฏผลงานวิจัย ต่อมาใน ค.ศ. 1977 จึงพบผลงานวิจัยชุดแรกในสาขาวิชาภาษาเยอรมันซึ่งเป็นงานวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตที่ศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมเยอรมัน (Tantrakul, 1977; Kasikam, 1977; O'Charoen, 1977) ในช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 1970-1979 นั้น พบงานวิจัยด้านภาษาเยอรมันทั้งสิ้น 10 เรื่อง ประกอบด้วยงานวิจัย 7 เรื่องที่ศึกษาวรรณกรรมเยอรมันและงานวิจัย 3 เรื่องที่ศึกษาด้านภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ งานวิจัยในสาขาวิชาภาษาเยอรมันซบเซาลงในทศวรรษต่อมา คือระหว่าง ค.ศ. 1980-1989

⁵ งานวิจัยเรื่องนี้มีวิธีการดำเนินงานวิจัยคล้ายกับงานวิจัยของวิไลดา ศรีอุพารพพงศ์และอัคร ชาญฉ่อง (Sriuranpong & Chowchong, 2025) เนื่องจากเป็นการทำวิจัยที่อยู่ภายใต้โครงการวิจัยเดียวกัน (โครงการสำรวจภูมิทัศน์แห่งความรู้ด้านภาษาและวรรณกรรมเยอรมันในประเทศไทย)

มีงานวิจัยเพียง 3 เรื่องเท่านั้น ซึ่งเป็นงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันทั้งหมด งานวิจัยด้านภาษาเยอรมันเริ่มคึกคักมากขึ้นในช่วง ค.ศ. 1990-1999 ปริมาณงานวิจัยในทศวรรษนี้เพิ่มจากทศวรรษก่อนหน้ากว่า 10 เท่าตัวคือจากที่มีงานวิจัย 3 เรื่อง เพิ่มเป็น 33 เรื่อง นอกจากนั้น ยังพบงานวิจัยในแขนงวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องกับภาษาเยอรมันอีกด้วย ได้แก่ ภาษาศาสตร์เยอรมัน เยอรมันศึกษาและการแปล อย่างไรก็ตาม การศึกษาด้านวรรณกรรมเยอรมันยังคงได้รับความสนใจอย่างมากในหมู่นักวิชาการในประเทศไทยในช่วงเวลานี้ เห็นได้จากมีปริมาณงานวิจัยด้านนี้ 10 เรื่องซึ่งมากเป็นอันดับสองรองจากงานวิจัยด้านภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ ช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 2000-2009 ถือเป็นช่วงเวลาที่การวิจัยด้านภาษาเยอรมันมีความคึกคักสูงสุด งานวิจัยมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นในทุกแขนงวิชา รวมทั้งสิ้น 135 เรื่อง ปริมาณงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันเพิ่มขึ้นเกือบ 4 เท่า (จาก 10 เรื่อง เพิ่มเป็น 39 เรื่อง) ในขณะที่งานวิจัยด้านเยอรมันศึกษาเพิ่มขึ้นเกือบ 9 เท่า (จาก 2 เรื่อง เพิ่มเป็น 17 เรื่อง) จำนวนงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันยังคงที่ในทศวรรษต่อมา คือพบงานวิจัย 39 เรื่องในช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 2010-2022 แต่งานวิจัยด้านเยอรมันศึกษาได้ลดลงไปมากคือจาก 17 เรื่อง เหลือเพียง 8 เรื่อง ในภาพรวมพบงานวิจัยในสาขาวิชาภาษาเยอรมันในประเทศไทยตั้งแต่ ค.ศ. 1957-2022 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 311 เรื่อง โดยพบงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันเป็นจำนวนมากที่สุดคือ 98 เรื่อง (31.51%) รองลงมาคืองานวิจัยด้านภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศคือ 94 เรื่อง (30.23%) งานวิจัยด้านภาษาศาสตร์เยอรมัน 79 เรื่อง (25.40%) และงานวิจัยด้านเยอรมันศึกษา 27 เรื่อง (8.68%) และสุดท้ายคืองานวิจัยด้านการแปลจำนวน 13 เรื่อง (4.18%)

การสำรวจข้อมูลในภาพรวมแสดงให้เห็นว่าการศึกษาด้านวรรณกรรมเยอรมันในประเทศไทยมีความเป็นมาที่ยาวนานกว่าการศึกษาด้านอื่นในสาขาวิชาภาษาเยอรมัน นักวิชาการในประเทศไทยสนใจศึกษาวรรณกรรมเยอรมันตั้งแต่ช่วงแรกของการสอนภาษาเยอรมันในระดับอุดมศึกษา นอกจากนั้น ข้อมูลเชิงปริมาณยังชี้ให้เห็นว่าความสนใจในการศึกษาด้านนี้ยังคงพัฒนาต่อเนื่องอย่างคงที่ข้ามช่วงเวลาหลายทศวรรษ แม้ว่าในช่วงทศวรรษสุดท้ายคือช่วง ค.ศ. 2010-2022 พบงานวิจัยด้านภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศในจำนวนที่มากกว่า แต่งานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันยังคงมีจำนวนคงที่ ส่วนงานวิจัยด้านเยอรมันศึกษานั้นมีปริมาณน้อยเมื่อเทียบกับงานวิจัยในแขนงวิชาอื่นในสาขาวิชาภาษาเยอรมัน ความสนใจในการศึกษาด้านเยอรมันศึกษานี้ไม่เพียงเริ่มต้นค่อนข้างช้า แต่ยังลดลงอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาด้วย

6.2 พัฒนาการและทิศทางการวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันในประเทศไทย

ตารางที่ 2

งานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันในประเทศไทย ระหว่าง ค.ศ. 1957-2022

จำแนกตามหัวข้อวิจัยใหญ่ (subfield 1 = S1) และหัวข้อวิจัยย่อย (subfield 2 = S2)

Period	S1: Analysis of German Literature			S1: Comparative Literature	Total
	S2: thematic studies	S2: overall analysis	S2: others		
1957-1969	-	-	-	-	-
1970-1979	7	-	-	-	7
1980-1989	3	-	-	-	3

Period	S1: Analysis of German Literature			S1: Comparative Literature	Total
	S2: thematic studies	S2: overall analysis	S2: others		
1990-1999	3	1	2	4	10
2000-2009	24	3	2	10	39
2010-2022	35	1	1	2	39
Total	72	5	5	16	98

งานวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมเยอรมันในประเทศไทยสามารถแบ่งตามหัวข้อและแนวทางการวิจัยได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ (subfield 1) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คืองานวิจัยที่วิเคราะห์วรรณกรรมเยอรมันซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด คือมีงานวิจัยทั้งสิ้น 82 เรื่อง งานวิจัยในกลุ่มนี้ยังสามารถจำแนกตามหัวข้อวิจัยย่อยได้อีก 3 กลุ่มย่อย (subfield 2) ได้แก่ กลุ่มย่อยที่ 1 คือ การศึกษาประเด็นเฉพาะด้าน (thematic studies) เช่น การศึกษาภาพของเอเชียในงานของโทมัส มันน์ (Thomas Mann) (Kaewsumrit, 2000) การศึกษาภาพตัวละครพ่อในวรรณกรรมเยอรมัน (Techapan, 2010) การศึกษาวาทกรรมเกี่ยวกับภัยพิบัติธรรมชาติในงานของโยเซฟ ฮาสลิงเงอร์ (Josef Haslinger) (นันทนา อนันต์โกศล, 2565) การศึกษาประเด็นเรื่องชู้ในงานของเทอดอร์ ฟอนทาเนอ (Theodor Fontane) (กฤษฎิ์ ชัยรัตน์, 2556) เป็นต้น จากการสำรวจพบงานวิจัยในกลุ่มย่อยนี้จำนวน 72 เรื่อง กลุ่มย่อยที่ 2 คือการวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมในภาพรวม (overall analysis) โดยไม่เน้นประเด็นปัญหาใดปัญหาหนึ่งเป็นพิเศษ เช่น การตีความบทกลอนเรื่อง *พระเจ้าแห่งเมือง* (*Der Gott der Stadt*) ของเกออร์ก ไฮม์ (Georg Heym) (Mewongukote, 1999) และบทวิเคราะห์นวนิยายเรื่อง *แวร์เทอร์ระทม* (*Die Leiden des jungen Werthers*) ของเกอเธ่ (Goethe) ซึ่งผู้เขียนศึกษาประเด็นหลายประเด็นเกี่ยวกับผลงานเล่มนี้ (ถนอมนวล โอเจริญ, 2543) จากการสำรวจพบงานวิจัยในกลุ่มย่อยนี้ทั้งหมด 5 เรื่อง กลุ่มย่อยที่ 3 คือการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นอื่นนอกเหนือไปจากการตีความตัวบทวรรณกรรม (others) เช่น การศึกษาประวัติของฟรันซ์ เวอร์เฟิล (Franz Werfel) (Thaiyanan, 2000) หรือการศึกษาการรับวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *เอมิลยอดนักสืบ* (*Emil und die Detektive*) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย (Kübel, 2015) จากการสำรวจพบงานวิจัยในกลุ่มย่อยนี้ทั้งหมด 5 เรื่อง

กลุ่มที่ 2 คือการศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเยอรมันกับวรรณกรรมชาติอื่น (comparative literature) ซึ่งพบงานวิจัยในกลุ่มนี้รวมทั้งสิ้น 16 เรื่อง โดยแบ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเยอรมันกับวรรณกรรมไทยจำนวน 15 เรื่อง และการศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเยอรมันกับวรรณกรรมเวียดนามจำนวน 1 เรื่อง ซึ่งเป็นสารนิพนธ์มหาบัณฑิตของนักศึกษาชาวเวียดนาม สังกัดหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเยอรมัน ในฐานะภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (Ta, 2010) ตัวบทวรรณกรรมที่ผู้เขียนเลือกศึกษาส่วนใหญ่เป็นตัวบทประเภทเดียวกัน โดยที่นวนิยายจัดเป็นตัวบทที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ที่น่าสนใจคือพบการศึกษาเปรียบเทียบที่ข้ามประเภทตัวบทน้อยมาก ตัวอย่างเช่นงานวิจัยของพรสวรรค์ วัฒนางูรที่ศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายเรื่อง *ลูซินเดอ* (*Lucinde*) ของฟรีดริช ชเลเกิล (Friedrich Schlegel) และนวนิยายเรื่อง *ปีแห่งการเรียนรู้ของวิลเฮล์ม ไมสเตอร์* (*Wilhelm Meisters Lehrjahre*) ของเกอเธ่ กับนิทานคำกลอนเรื่อง *พระอภัยมณี* ของสุนทรภู่ (Watanangura, 2003)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปพัฒนาการและแนวโน้มการวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันในประเทศไทยได้ดังนี้

ช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 1957-1979: เป็นช่วงแรกเริ่มของการวิจัย งานวิจัยเรื่องแรกที่ศึกษาวรรณกรรมเยอรมันเป็นวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สังกัดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1977 ซึ่งนับเป็นงานวิจัยเรื่องแรกในสาขาวิชาภาษาเยอรมันในประเทศไทยด้วย งานวิจัยทั้งหมดในช่วงเริ่มแรกนี้ล้วนเป็นวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตทั้งสิ้น ผู้เขียนส่วนใหญ่เป็นคณาจารย์สอนภาษาเยอรมันในมหาวิทยาลัยในเวลาต่อมาและมีบทบาทอย่างมากในการบุกเบิกและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในประเทศไทย พบงานวิจัยระหว่าง ค.ศ. 1977-1979 ทั้งสิ้นจำนวน 7 เรื่อง แบ่งเป็นงานที่วิเคราะห์บทวรรณกรรมประเภทร้อยแก้ว 5 เรื่อง งานวิเคราะห์บทละคร 1 เรื่อง และงานวิเคราะห์กวีนิพนธ์อีก 1 เรื่อง ผลงานวรรณกรรมที่ถูกนำมาศึกษาเป็นผลงานวรรณกรรมของนักประพันธ์ที่มีชีวิตอยู่ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึง 20 เช่น กอทโฮลท์ เอเฟรไ้ม เลสซิง (Gotthold Ephraim Lessing) ฟรีดริช ชิลเลอร์ (Friedrich Schiller) ไฮน์ริช เบิล (Heinrich Böll) ฟรันซ์ คาฟคา (Franz Kafka) ฟรังค์ เวเดคินท์ (Frank Wedekind) แฮร์มัน เฮสเซอ (Hermann Hesse) และคริสตา โวลฟ์ (Christa Wolf) งานวิจัยกลุ่มนี้มีหัวข้องานวิจัยที่หลากหลาย มีทั้งการศึกษาองค์ประกอบในตัวบท เช่น การวิเคราะห์ตัวละครและโมทีฟ (Motiv) หรือประเด็นสำคัญ การศึกษาพัฒนาการของตัวบทวรรณกรรมเฉพาะประเภท (Gattungsgeschichte) ไปจนถึงการศึกษาประเด็นทางสังคมและประวัติศาสตร์ที่สะท้อนในวรรณกรรม งานวิจัยทุกเรื่องในช่วงนี้เป็นการศึกษาประเด็นเฉพาะด้านในงานวรรณกรรม

ช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 1980-1989: งานวิจัยทุกเรื่องที่เคยเผยแพร่ในช่วงเวลานี้ยังคงเป็นวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตเช่นกัน ซึ่งจำนวนงานวิจัยทั้งหมดมีเพียง 3 เรื่องเท่านั้น งานวิจัยทุกเรื่องเป็นการศึกษาประเด็นเฉพาะด้าน ได้แก่ การศึกษากวีนิพนธ์เกี่ยวกับเมืองใหญ่ในยุคก่อนเปลี่ยนศตวรรษคือ ช่วง ค.ศ. 1900 (Sindhuprama, 1980) การศึกษาอิทธิพลการเคลื่อนไหวของนักศึกษาในทศวรรษ 1960 ที่มีต่อวรรณกรรม (Chityothin, 1983) และการศึกษานวนิยายของนักประพันธ์ที่ลี้ภัยในสมัยนาซี (Kanjanalak, 1984) ปัจจัยหนึ่งที่น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้การวิจัยในช่วงเวลานี้ค่อนข้างซบเซาคือคณาจารย์ส่วนหนึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาดูในต่างประเทศ

ช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 1990-1999: จากการสำรวจข้อมูลไม่พบงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันในประเทศไทยระหว่าง ค.ศ. 1990-1996 เลย แต่ในช่วงระหว่าง ค.ศ. 1997-1999 มีการตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยด้านนี้ถึง 10 เรื่อง สาเหตุเป็นเพราะมีการจัดทำวารสารเฉพาะทางด้านภาษาเยอรมันโดยสมาคมครูสอนภาษาเยอรมันในประเทศไทย (Thailändischer Deutschlehrerverband) ชื่อ *TDLV-Forum. Zeitschrift für Sprache, Literatur und Kultur* ตีพิมพ์ฉบับแรกใน ค.ศ. 1996 ซึ่งจากจำนวนงานวิจัยทั้งหมดในช่วงเวลานี้ 10 เรื่อง มีบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร *TDLV-Forum* 7 เรื่อง และวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตอีก 3 เรื่อง ช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาแรกที่พบการศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเยอรมันกับวรรณกรรมไทยซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 4 เรื่อง เช่น การศึกษาวรรณกรรมสตรีในประเทศเยอรมนีและประเทศไทย (Thaveelertnithi, 1997) และการศึกษาประเด็นเรื่องความฟ่ายแฟในนวนิยายของกินเทอร์ กราส (Günter Grass) และชาติ กอบจิตติ (อรพินท์ คำสอน, 2540) และนับเป็นช่วงเวลาแรกเช่นกันที่มีการศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นหัวข้อที่ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นในเวลาต่อมา

ช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 2000-2009: ทศวรรษนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่การวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันพัฒนาจนถึงจุดสูงสุด งานวิจัยเพิ่มขึ้นจากจำนวน 10 เรื่องในทศวรรษที่แล้วเป็น 39 เรื่อง แบ่งเป็นการศึกษา

ประเด็นเฉพาะด้าน 24 เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบ 10 เรื่อง การวิเคราะห์วรรณกรรมในภาพรวม 3 เรื่อง และการศึกษาประเด็นอื่น 2 เรื่อง วรรณกรรมที่ถูกนำมาศึกษามากที่สุดเป็นอันดับแรกคือวรรณกรรมในคริสต์ศตวรรษที่ 20 (16 เรื่อง) เช่น การศึกษาภาพของพระจันทร์ในกวีนิพนธ์สมัยเอ็กซ์เพรสชันนิสต์ (Sereeyotin, 2002) การเรียกร้องสิทธิของสตรีที่สะท้อนในวรรณกรรม (Karnkulvithit, 2009) รองลงมาคือวรรณกรรมในคริสต์ศตวรรษที่ 19 (12 เรื่อง) นักประพันธ์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือนักประพันธ์เอกเยอรมันอย่าง เกอเธ่และโธมัส มันน์ (4 เรื่อง) ที่น่าสนใจคือมีงานวิจัยที่ศึกษาวรรณกรรมเยอรมันสมัยเก่าน้อยมาก การสำรวจพบว่าม้งงานวิจัยเพียง 2 เรื่องเท่านั้นที่ศึกษาวรรณกรรมเยอรมันในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 16 หรือก่อนหน้านั้น

สาเหตุที่ปริมาณงานวิจัยในทศวรรษนี้เพิ่มขึ้นอย่างมากมีหลายปัจจัย ปัจจัยแรกคือจำนวนนักศึกษาระดับมหาบัณฑิตเพิ่มมากขึ้นซึ่งส่งผลให้มีการเผยแพร่วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ในช่วงนี้ถึง 16 เรื่อง รวมถึงการเผยแพร่ดัชนีพนธ์เล่มแรกที่เป็นการศึกษาวรรณกรรมเยอรมัน⁶ ปัจจัยที่สองคือการจัดทำวารสารเฉพาะด้านในสาขาวิชาภาษาเยอรมันอีก 1 ฉบับ โดยสาขาวิชาภาษาเยอรมัน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง คือวารสาร *Die Brücke* ตีพิมพ์ฉบับแรกใน ค.ศ. 2002 จากการสำรวจพบว่าม้งงานวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมเยอรมันตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้จำนวน 6 เรื่อง งานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสาร *TDLV-Forum* จำนวน 9 เรื่อง และอีก 7 เรื่องตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับอื่นๆ ในประเทศไทย

ช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 2010-2022: ปริมาณงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันที่เผยแพร่ในช่วงนี้มีจำนวนเท่ากับทศวรรษก่อนหน้าคือ 39 เรื่อง งานวิจัยส่วนใหญ่ยังคงเป็นการศึกษาประเด็นเฉพาะด้าน ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเยอรมันกับวรรณกรรมชาติอื่นมีจำนวนลดลงอย่างมาก คือจากงานวิจัย 10 เรื่องในทศวรรษก่อนหน้า เหลือเพียง 2 เรื่อง ที่น่าสนใจคือวรรณกรรมร่วมสมัยได้รับความนิยมมากในสมัยนี้ โดยมีงานวิจัยที่ศึกษางานวรรณกรรมร่วมสมัยจำนวน 15 เรื่อง คิดเป็น 38.46% ของจำนวนงานวิจัยทั้งหมดที่เผยแพร่ในช่วงนี้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับทศวรรษก่อนหน้าเห็นได้ว่าความนิยมนี้เพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่า (ในช่วง ค.ศ. 2000-2009 ม้งงานวิจัยที่ศึกษาวรรณกรรมเยอรมันร่วมสมัยเพียง 7 เรื่อง จาก 39 เรื่อง คิดเป็น 17.95%) ความสนใจประเด็นร่วมสมัยของนักวิจัยในประเทศไทยไม่ได้สะท้อนจากการเลือกตัวบทวรรณกรรมร่วมสมัยมาศึกษาเท่านั้น แต่ยังแสดงออกให้เห็นผ่านการทำวิจัยในหัวข้อที่เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากสังคมและวงวิชาการในสมัยนั้นๆ ด้วย เช่น ประเด็นเรื่องผู้อพยพหรือผู้ลี้ภัย หรือประเด็นเรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติ จากการสำรวจพบว่าม้งงานวิจัยเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวจำนวน 7 เรื่อง สิ่งเหล่านี้สะท้อนความสนใจของนักวิจัยในประเทศไทยที่สอดคล้องกับทิศทางการวิจัยที่กำลังได้รับความสนใจในระดับสากลในขณะนั้น นอกจากนั้น ยังมีงานวิจัยกลุ่มหนึ่งที่บ่งชี้ความต้องการของนักวิจัยในประเทศไทยที่จะศึกษาวรรณกรรมเยอรมันจากมุมมองของชาวต่างชาติ ดังเห็นได้จากม้งงานวิจัย 10 เรื่องที่ศึกษาประเด็นข้ามวัฒนธรรมที่สะท้อนในตัวบทวรรณกรรม เช่น การรับพุทธศาสนาในวรรณกรรมเยอรมันและยุโรป (พรสวรรค์ วัฒนางกูร, 2554) ภาพของประเทศไทยหรือภาพของประเทศอินเดียในวรรณกรรมเยอรมัน (Kaewsumrit, 2018; Chairatana, 2018) การรับวรรณกรรมเยอรมันในประเทศไทย (Kübel, 2015) รวมไปถึงการเลือกตัวบทวรรณกรรมเยอรมันที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประเทศไทยมาศึกษา (นันทนา อนันต์โกศล, 2565) ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่ยุทธกรรมเด็ก

⁶ วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเด็กของเยอรมันและไทย โดยศิริพร ศรีวรกานต์ เป็นวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ศิริพร ศรีวรกานต์, 2551)

และเยาวชนได้รับความสนใจมากที่สุด คือมีงานวิจัยที่ศึกษาวรรณกรรมประเภทนี้ถึง 10 เรื่องด้วยกัน นอกจากนั้น ผลสำรวจยังแสดงให้เห็นว่ามีงานวิจัย 11 เรื่องที่ศึกษาผลงานวรรณกรรมของนักประพันธ์สตรี

เมื่อเปรียบเทียบกับทศวรรษก่อนหน้าพบว่างานวิจัยในรูปแบบวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ในช่วงเวลานี้ มีจำนวนลดลงเหลือ 12 เรื่อง สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาภาษาเยอรมัน ที่ลดลง ที่น่าสนใจคือนักวิจัยในประเทศไทยนิยมเผยแพร่งานวิจัยที่อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงเวลานี้ โดยมีงานวิจัยทั้งสิ้น 20 เรื่องที่ตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI ความเปลี่ยนแปลงนี้อาจมีสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เนื่องจากวารสารเฉพาะด้านอย่างวารสาร *Die Brücke* และวารสาร *TDLV-Forum* ปิดตัวลงใน ค.ศ. 2012 และ ค.ศ. 2016 ตามลำดับ ทำให้นักวิจัยในประเทศไทยต้องเผยแพร่งานวิจัยของตนในวารสารวิชาการฉบับอื่น ประการที่สองซึ่งเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยมองว่าสำคัญกว่าเหตุผลแรกคือการออกข้อกำหนดหรือเกณฑ์การควบคุมคุณภาพหลักสูตรหรือผลงานวิชาการของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมซึ่งให้ความสำคัญกับการตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสารวิชาการที่ต้องได้รับการรับรองคุณภาพอย่างน้อยในระดับชาติ (เช่น วารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI)

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการศึกษาวรรณกรรมเยอรมันในประเทศไทยครอบคลุมหัวข้อวิจัยที่หลากหลาย ประกอบด้วยงานวิจัยที่มุ่งวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบทวรรณกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับบริบททางสังคมและประวัติศาสตร์ พัฒนาการของตัวบทบางประเภท ตลอดจนการศึกษาประเด็นอื่นเช่นชีวประวัติของนักประพันธ์ หรือการรับวรรณกรรม งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาประเด็นเฉพาะด้าน ตัวบทที่ได้รับความนิยมในการศึกษามากที่สุดคือนวนิยาย ยุคสมัยของวรรณกรรมเยอรมันที่ถูกนำมาศึกษามากที่สุดคือคริสต์ศตวรรษที่ 20 (มีงานวิจัยที่ศึกษาวรรณกรรมในช่วงเวลาดังกล่าว 55 เรื่อง) รองลงมาคือคริสต์ศตวรรษที่ 19 (มีงานวิจัยที่ศึกษาวรรณกรรมในช่วงเวลาดังกล่าว 17 เรื่อง) และอันดับที่ 3 คือคริสต์ศตวรรษที่ 21 (มีงานวิจัยที่ศึกษาวรรณกรรมในช่วงเวลาดังกล่าว 12 เรื่อง) ส่วนวรรณกรรมในคริสต์ศตวรรษที่ 17 และช่วงเวลาก่อนหน้านั้นได้รับความสนใจน้อย (มีงานวิจัยที่ศึกษาวรรณกรรมในช่วงเวลาดังกล่าวรวมทั้งหมดเพียง 6 เรื่อง) นักวิจัยในประเทศไทยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาผลงานของนักประพันธ์ชาวเยอรมัน มีงานวิจัยเพียง 8 เรื่องที่ศึกษาผลงานหรือชีวประวัติของนักประพันธ์ชาวออสเตรีย และงานวิจัยเพียง 7 เรื่องที่ศึกษาผลงานของนักประพันธ์ชาวสวิส จากจำนวนงานวิจัยทั้งสิ้น 98 เรื่อง

จุดแข็งของการวิจัยด้านวรรณกรรมในประเทศไทยคือการพัฒนาหัวข้อวิจัยที่ค่อนข้างหลากหลายเมื่อเทียบกับจำนวนนักวิจัยที่มีไม่มากนักในประเทศไทย นักวิจัยส่วนใหญ่พยายามพัฒนาความเชี่ยวชาญให้หลากหลาย ไม่จำกัดอยู่แค่เพียงการวิเคราะห์ผลงานของนักประพันธ์เพียงคนเดียวหรือผลงานวรรณกรรมในยุคสมัยใดเพียงสมัยเดียว นอกจากนั้น งานวิจัยในประเทศไทยยังแสดงให้เห็นถึงการพัฒนางานวิจัยที่สอดคล้องกับพื้นที่ กล่าวคือมีการคำนึงถึงบริบทในประเทศไทยหรือในภูมิภาค เช่น การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวรรณกรรมเยอรมันกับวรรณกรรมไทย การศึกษาประเด็นข้ามวัฒนธรรมหรือการศึกษาวรรณกรรมเยอรมันจากมุมมองของชาวเอเชียหรือชาวไทย ซึ่งการศึกษาวิจัยจากมุมมองของชาวต่างชาตินี้จะสามารถต่อเติมองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยในประเทศที่ใช้ภาษาเยอรมันได้ จุดแข็งอีกประการหนึ่งของการวิจัยในประเทศไทยคือการตีพิมพ์งานวิจัยเป็นภาษาเยอรมันซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะยกระดับความเป็นนานาชาติของงานวิจัยในประเทศไทย จากจำนวนงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันจำนวนทั้งหมด 98 เรื่อง พบงานวิจัยที่เขียนเป็นภาษาเยอรมันทั้งสิ้นจำนวน 72 เรื่อง คิดเป็น 73.47% ซึ่งความพยายามที่จะรักษาความสมดุลระหว่างการคำนึงถึงพื้นที่ในภูมิภาค

(localization) กับความเป็นนานาชาติ (internationalization) เป็นจุดแข็งที่นักวิจัยในประเทศไทยสามารถพัฒนาให้เข้มแข็งต่อไปได้

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า การวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันในประเทศไทยยังมีข้อจำกัดบางประการ โดยเฉพาะเรื่องการใช้กรอบทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ งานวิจัยส่วนใหญ่ยังคงเน้นการวิเคราะห์องค์ประกอบในตัวบทวรรณกรรมซึ่งเป็นแนวทางการวิจัยแบบขนบเดิมและมีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์วรรณกรรมสมัยใหม่ไม่มากเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีในแนวทางวัฒนธรรมศึกษา (cultural studies) เพศวิถีศึกษา (gender studies) และแนวคิดหลังอาณานิคม (postcolonialism) เป็นต้น นอกจากนี้ ประเภทตัวบทที่นำมาวิเคราะห์ยังไม่หลากหลายเท่าที่ควรและยังจำกัดการวิจัยอยู่ในวงการวรรณกรรมในประเทศเยอรมนีเป็นส่วนใหญ่ โดยมีการศึกษาวรรณกรรมในประเทศที่ใช้ภาษาเยอรมันอื่นๆ อยู่น้อยมาก

6.3 พัฒนาการและทิศทางการวิจัยด้านเยอรมันศึกษาในประเทศไทย

ตารางที่ 3

งานวิจัยด้านเยอรมันศึกษาในประเทศไทย ระหว่าง ค.ศ. 1957-2022 จำแนกตามหัวข้อวิจัยใหญ่ (subfield 1 = S1) และหัวข้อวิจัยย่อย (subfield 2 = S2)

Period	S1: History & politics	S1: Economy	S1: Education	S1: Everyday culture	S1: Folklore	S1: Media				Total
						S2: Film	S2: Music	S2: Journal/ Newspaper	S2: Online-Media	
1957-1969	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1970-1979	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1980-1989	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1990-1999	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
2000-2009	6	2	2	2	1	2	1	1	-	17
2010-2022	2	-	-	2	-	1	2	-	1	8
Total	10	2	2	4	1	3	3	1	1	27

งานวิจัยด้านเยอรมันศึกษาในประเทศไทยสามารถแบ่งตามหัวข้อวิจัยได้เป็น 6 กลุ่มใหญ่ (subfield 1) ได้แก่ 1) ประวัติศาสตร์และการเมือง 2) เศรษฐกิจ 3) การศึกษา 4) วัฒนธรรมในชีวิตประจำวัน 5) คติชนวิทยา และ 6) สื่อ โดยภายใต้หัวข้อเกี่ยวกับ “สื่อ” สามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อวิจัยย่อย (subfield 2) ได้อีก 4 กลุ่ม ได้แก่ 6.1) ภาพยนตร์ 6.2) ดนตรี 6.3) นิตยสารและหนังสือพิมพ์ และ 6.4) สื่อออนไลน์ จากการสำรวจข้อมูลระหว่าง ค.ศ. 1957-2022 พบงานวิจัยด้านเยอรมันศึกษาทั้งหมดรวม 27 เรื่อง แบ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และการเมืองในประเทศเยอรมนี 10 เรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจในประเทศเยอรมนี 2 เรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับระบบการศึกษาในประเทศเยอรมนี 2 เรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมในชีวิตประจำวันในประเทศเยอรมนี 4 เรื่อง การศึกษาด้านคติชนวิทยา 1 เรื่อง ส่วนในหัวข้อเกี่ยวกับสื่อนั้นประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับภาพยนตร์เยอรมัน 3 เรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับดนตรีและบทเพลงเยอรมัน 3 เรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับนิตยสารและหนังสือพิมพ์ 1 เรื่อง และการศึกษาเกี่ยวกับสื่อออนไลน์ 1 เรื่อง

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปพัฒนาการและแนวโน้มการวิจัยด้านเยอรมันศึกษาในประเทศไทยได้ดังนี้

ช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 1957-1999: เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมัน การวิจัยด้านเยอรมันศึกษานับว่าเริ่มช้ากว่ามาก ในช่วงนี้ม้งงานวิจัยเพียง 2 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการเมืองและประวัติศาสตร์ของประเทศเยอรมนี งานวิจัยเรื่องแรกตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1996 เป็นการศึกษาพัฒนาการของการเมืองแบบฝ่ายขจัดในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (BRD) (Gumnerdsiri, 1996) และงานวิจัยเรื่องที่สองศึกษานโยบายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเกี่ยวกับการรวมประเทศเยอรมนี บทความทั้งสองเรื่องได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร *TDLV-Forum* (Gumnerdsiri, 1997)⁷

ช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 2000-2009: ทศวรรษนี้เรียกได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่ความสนใจศึกษาด้านเยอรมันศึกษาพุ่งขึ้นสูงสุด พบงานวิจัยทั้งหมด 17 เรื่อง ประกอบด้วยงานวิจัยที่เผยแพร่ในวารสาร *TDLV-Forum* จำนวน 7 เรื่อง งานวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต 6 เรื่องและบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการอื่นอีก 4 เรื่อง หัวข้อวิจัยมีความหลากหลายมากขึ้น งานวิจัยส่วนใหญ่ยังคงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และการเมือง (ม้งงานวิจัยเกี่ยวกับหัวข้อนี้ 6 เรื่อง คิดเป็น 35.29%) เช่น การศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเยาวชนแบบนาซี (Serpanichakij, 2000) รองลงมาเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับสื่อ (ม้งงานวิจัยเกี่ยวกับหัวข้อนี้ 4 เรื่อง คิดเป็น 23.53%) เช่น การศึกษาเกี่ยวกับภาพของสตรีในภาพยนตร์เยอรมันร่วมสมัย (Suriya, 2004) และการศึกษาภาพของประเทศไทยในสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์และนิตยสาร (Sirimongkol, 2002) นอกจากนั้น ยังพบงานวิจัยในหัวข้อเกี่ยวกับการศึกษา เศรษฐกิจ วัฒนธรรมในชีวิตประจำวันและภาพยนตร์ หัวข้อละ 2 เรื่อง

ช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 2010-2022: ปริมาณงานวิจัยในด้านเยอรมันศึกษาลดจำนวนจาก 17 เรื่อง ในทศวรรษก่อนหน้าเหลือเพียง 8 เรื่อง แบ่งออกเป็นการวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และการเมือง 2 เรื่อง การวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในชีวิตประจำวัน 2 เรื่อง การวิจัยเกี่ยวกับดนตรี 2 เรื่อง และการวิจัยเกี่ยวกับภาพยนตร์และสื่อออนไลน์หัวข้อละ 1 เรื่อง ที่น่าสนใจคือไม่มีการทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ด้านเยอรมันศึกษาในเวลานี้ งานวิจัยทุกเรื่องเป็นบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร

เมื่อวิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางการวิจัยด้านเยอรมันศึกษาในช่วงเวลา ค.ศ. 1957-2022 พบว่างานวิจัยในช่วงแรกส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และการเมืองในประเทศเยอรมนีที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร *TDLV-Forum* ทั้งนี้ เนื่องจากนักวิจัยในประเทศซึ่งส่วนใหญ่เป็นคณาจารย์สอนภาษาเยอรมันตระหนักดีว่าผู้เรียนภาษาเยอรมันหรือแม้แต่ครูที่สอนภาษาเยอรมันควรมีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และการเมืองของประเทศเยอรมนีควบคู่ไปกับความรู้ด้านภาษาและวรรณกรรมเยอรมันด้วย อย่างไรก็ตาม บทความที่เผยแพร่ในวารสาร *TDLV-Forum* ส่วนใหญ่เป็นบทความขนาดสั้นที่ให้ความรู้ในองค์รวมเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ มากกว่าเป็นการศึกษาเชิงลึก ผลสำรวจชี้ว่างานวิจัยด้านนี้เกือบทั้งหมดในประเทศไทยเป็นการศึกษาประเด็นในประเทศเยอรมนี ในขณะที่มีการศึกษาเกี่ยวกับบริบทของประเทศออสเตรเลียและสวีเดนค่อนข้างน้อยมาก

⁷ งานวิจัยทั้ง 2 เรื่องเขียนโดยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต กำเนิดศิริ อาจารย์สังกัดคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แม้ว่าศาสตราจารย์ ดร.บรรพต กำเนิดศิริ ไม่ใช่อาจารย์ที่สอนภาษาเยอรมัน แต่ตีพิมพ์บทความหลายเรื่องลงในวารสาร *TDLV-Forum* จึงถือว่าเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และการเมืองเยอรมันให้แก่ทั้งครูที่สอนภาษาเยอรมันและผู้เรียนภาษาเยอรมันในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงรวมผลงานของท่านไว้ในคลังข้อมูลที่สำรวจด้วย

ในด้านระเบียบวิธีวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้คือ งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเอกสาร มีงานวิจัยเพียง 2 เรื่องที่มีการเก็บข้อมูลภาคสนามประกอบการวิจัย คือการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ งานวิจัยเรื่องแรกเป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาว่างของเยาวชนเยอรมัน (Itsarachai, 2001) และงานวิจัยเรื่องที่สองเป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมสื่อสารระหว่างชาวไทยกับชาวเยอรมันที่ทำงาน ณ สถาบันเกอเธ่ กรุงเทพฯ (Solgoosoon, 2001)

โดยสรุปแล้วสามารถกล่าวได้ว่าความสนใจของนักวิชาการในประเทศไทยในการทำวิจัยด้านเยอรมันศึกษาค่อนข้างกระจุกตัวไปตามความสนใจของผู้วิจัยและเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันแล้ว งานวิจัยด้านนี้มีปริมาณน้อยและได้รับความนิยมน้อยลงอย่างมากในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งนี้เนื่องจากในวงการสอนภาษาเยอรมัน บุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาและวรรณกรรมเยอรมันหรือด้านภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ ดังนั้น การวิจัยในด้านเยอรมันศึกษาจึงถือว่าเป็น “เรื่องรอง” อย่างไม่รู้ก็ตาม จุดแข็งประการหนึ่งที่งานวิจัยด้านเยอรมันศึกษามีร่วมกับงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันคือการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาเยอรมัน โดยพบงานวิจัย 19 เรื่องที่เผยแพร่เป็นภาษาเยอรมัน คิดเป็น 70.37% นอกจากนั้น แนวโน้มที่นักวิจัยในประเทศไทยสนใจศึกษาสื่อสมัยใหม่อื่นๆ เพิ่มขึ้นในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาถือว่าเป็นทิศทางที่ดีที่สามารถพัฒนาต่อไปอีกได้ เพื่อให้งานวิจัยในประเทศไทยครอบคลุมหลากหลายมากขึ้น

6.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวิจัยในประเทศไทย

จากผลการสำรวจข้อมูล สามารถสรุปปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาในประเทศไทยได้ดังนี้

1. การเปิดสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

การเปิดสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะหลักสูตรมหาบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยรามคำแหงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนงานวิจัยในประเทศไทย โดยเฉพาะวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรมหาบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนับว่าเป็นการวางรากฐานงานวิจัยในประเทศไทยในช่วงเริ่มแรก จากการสำรวจข้อมูลทั้งหมด พบวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต 32 เล่ม สารนิพนธ์ 14 เล่ม และวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต 2 เล่ม

2. การจัดทำวารสารวิชาการเฉพาะด้านในประเทศไทย

การจัดทำวารสาร *TDLV-Forum* และวารสาร *Die Brücke* มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนงานวิจัยในประเทศไทยอย่างมากเช่นกัน จากจำนวนงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาระหว่าง ค.ศ. 1957-2022 จำนวน 125 เรื่อง พบว่ามีงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารทั้งสองทั้งหมด 32 เรื่อง คิดเป็น 25.40% โดยเฉพาะด้านเยอรมันศึกษานั้น มีงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสาร *TDLV-Forum* จำนวน 1 ใน 3 คือ 9 เรื่อง จากงานวิจัยทั้งหมด 27 เรื่อง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักวิจัยในประเทศไทยมีความเห็นว่าการวารสาร *TDLV-Forum* ซึ่งเป็นวารสารของสมาคมครูสอนภาษาเยอรมันในประเทศไทยเป็นช่องทางที่เหมาะสมที่สุดที่พวกเขาจะเผยแพร่ความรู้ด้านเยอรมันศึกษาให้แก่ทั้งครูอาจารย์และผู้เรียนภาษาเยอรมันในประเทศไทย

3. กรอบนโยบายของรัฐ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมประกาศกฎระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อกำกับคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและคุณภาพงานวิชาการของคณาจารย์

ในมหาวิทยาลัยซึ่งมีผลกระทบต่องานวิจัยในประเทศไทยเป็นวงกว้าง ที่สำคัญได้แก่ การประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาใน ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) ซึ่งกำหนดให้อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิตต้องผลิตงานวิจัยอย่างน้อย 1 ชิ้น ในรอบ 5 ปี และอาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาผลิตงานวิจัยอย่างน้อย 3 ชิ้น ในรอบ 5 ปี⁸ รวมทั้งการประกาศหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพงานวิจัยสำหรับกระบวนการขอตำแหน่งของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญกับการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานในวารสารวิชาการที่อยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับอย่างน้อยในระดับชาติ⁹ ส่งผลให้นักวิชาการไทยตื่นตัวในการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลมากขึ้น ในกรณีของการศึกษาด้านวรรณกรรมและวัฒนธรรมเยอรมันนั้น เห็นได้ว่าในช่วงระหว่าง ค.ศ. 2010-2022 นักวิจัยไทยหันมาตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยในวารสารวิชาการที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI มากขึ้นกว่าเท่าตัวเมื่อเทียบกับทศวรรษก่อนหน้า กล่าวคือมีการตีพิมพ์งานวิจัยในวารสารวิชาการที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI ในช่วงเวลาดังกล่าวจำนวน 20 ชิ้น จากจำนวนบทความทั้งหมด 39 ชิ้น ในขณะที่พบงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในฐานข้อมูล TCI ในช่วงระหว่าง ค.ศ. 2000-2009 เพียง 7 ชิ้น เท่านั้น จากจำนวนงานวิจัยทั้งหมด 39 ชิ้น

4. ความเชี่ยวชาญและความสนใจเฉพาะทางของผู้วิจัย

ความเชี่ยวชาญและความสนใจเฉพาะทางของผู้วิจัยเป็นปัจจัยหลักในการเลือกหัวข้อวิจัย นักวิจัยไทยจำนวนหนึ่งแสดงความเชี่ยวชาญทางวิชาการผ่านงานวิจัยอย่างชัดเจน อาทิ ชูศรี มีวงศ์อุโฆษ มีความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมประเภทกวีนิพนธ์รวมถึงภาษิตเยอรมัน อารตี แก้วสัมฤทธิ์ เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ผลงานของโรมัส มัสนัน และมีความสนใจวิเคราะห์ประเด็นข้ามวัฒนธรรมในวรรณกรรม (interkulturelle Literaturwissenschaft) อัญชลี โตพึงพงศ์ และศิริพร ศรีวรกานต์ เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์วรรณกรรมเด็กและเยาวชนเยอรมัน กรกช อัดตวิริยะนุภาพ มีความสนใจในการศึกษาสื่อประเภทภาพยนตร์และเพลง ความเชี่ยวชาญและความสนใจของนักวิจัยที่เป็นคณาจารย์มหาวิทยาลัยไม่เพียงสะท้อนในการผลิตงานวิจัยของตนเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นผ่านการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย การสำรวจข้อมูลแสดงให้เห็นว่านักศึกษจำนวนหนึ่งเขียนวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ในหัวข้อใกล้เคียงกันกับเพื่อนนักศึกษาในรุ่นใกล้เคียงโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคนเดียวกัน จึงสามารถตั้งข้อสันนิษฐานได้ว่าการเลือกหัวข้อวิจัยของนักศึกษาสอดคล้องกับความเชี่ยวชาญหรือความสนใจของอาจารย์ในช่วงนั้นๆ

5. ทิศทางการวิจัยในต่างประเทศ

“ความเป็นนานาชาติ” เป็นเป้าหมายอีกประการหนึ่งของนักวิจัยในประเทศไทย ดังเห็นได้จากการที่งานวิจัยในประเทศไทยมีสัดส่วนการตีพิมพ์เป็นภาษาเยอรมันมากกว่าภาษาไทย นอกจากนั้น ในช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 2010-2022 นักวิจัยไทยจำนวนหนึ่งหันมาสนใจประเด็นที่วงการวิชาการเยอรมันรวมถึงประชาคมโลก

⁸ ดูประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558

⁹ ตัวอย่างการกำหนดเกณฑ์การควบคุมคุณภาพวารสารทางวิชาการที่สามารถใช้ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการได้แก่ ประกาศ กพอ. เรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาการพิจารณาการขอตำแหน่งทางวิชาการ พ.ศ. 2556 (ค.ศ. 2013) ซึ่งถึงแม้ยังคงอนุโลมให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณาขอรับวารสารทางวิชาการที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูล TCI กพอ. รับรองได้ แต่ก็มีข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อใช้กำกับคุณภาพวารสารอย่างชัดเจน ทำให้นักวิจัยในประเทศไทยตระหนักถึงการคัดเลือกวารสารที่จะตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานมากขึ้น

ให้ความสำคัญมากขึ้น เช่น ประเด็นเรื่องผู้อพยพหรือผู้ลี้ภัยและประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติ สิ่งเหล่านี้แสดงว่าทิศทางการวิจัยในต่างประเทศเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ผู้วิจัยในประเทศไทยคำนึงถึงในการทำวิจัย

7. แนวทางในการพัฒนาการวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาในประเทศไทย

จากการเปรียบเทียบกับงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาของประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลีใต้ที่มีความหลากหลายกว่าประเทศไทย ผู้วิจัยสังเกตเห็นโอกาสในการพัฒนาการวิจัยในประเทศไทยต่อไปดังนี้¹⁰

1. ในการศึกษาด้านวรรณกรรม นักวิจัยในประเทศไทยสามารถขยายขอบเขตการศึกษาประเภทตัวบทให้หลากหลายมากขึ้นได้ จากการสำรวจพบว่างานวิจัยในประเทศไทยเน้นวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมเป็นหลัก แต่ยังขาดการศึกษาตัวบทประเภทอื่น เช่น จดหมาย บันทึกประจำวัน หรือความเรียง ในขณะที่หัวข้องานวิจัยดังกล่าวได้รับความสนใจในประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ในระดับหนึ่ง (เช่น Lee, 2019; Kido, 2016)

2. นักวิจัยในประเทศไทยสามารถขยายขอบเขตหัวข้อวิจัยให้ครอบคลุมบริบทอื่นๆ ในแวดวงการผลิตและการเผยแพร่วรรณกรรมหรือสื่อประเภทอื่นได้ เช่น นโยบายของสำนักพิมพ์ ความสัมพันธ์ระหว่างสำนักพิมพ์กับนักประพันธ์และผลกระทบต่อการผลิตวรรณกรรม ความสนใจของผู้อ่าน รวมไปถึงนโยบายระดับชาติที่ส่งผลต่อการผลิตและการเสฟสื่อ จากการเปรียบเทียบข้อมูลกับประเทศไทยและเกาหลีใต้ แม้พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่เน้นวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมหรือตัวสื่อประเภทนั้น (เช่น ภาพยนตร์ ดนตรี) เช่นเดียวกับประเทศไทย แต่มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ศึกษาบริบทที่น่าสนใจในแวดวงการผลิตและเผยแพร่สื่อต่างๆ เช่น การศึกษาเกี่ยวกับชมรมนักอ่าน (book club) บทบาทของสำนักพิมพ์และนโยบายของรัฐในการส่งเสริมและดูแลสื่อและกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมประเภทต่างๆ (Takeoka, 2020; Shin, 2022; Yoo, 2015)

3. นักวิจัยในประเทศไทยสามารถขยายขอบเขตการวิจัยให้ครอบคลุมประเทศออสเตรียและสวิตเซอร์แลนด์ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ภาษาเยอรมันได้อีกมาก ทั้งในการศึกษาวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษา ในขณะที่พบสัดส่วนงานวิจัยในประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ที่ศึกษาบริบทของประเทศออสเตรียและสวิตเซอร์แลนด์ในสัดส่วนที่มากกว่า ซึ่งในประเทศญี่ปุ่นนั้นมีสัดส่วนงานวิจัยที่ศึกษาตัวบทวรรณกรรมของนักประพันธ์ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์และออสเตรียรวมกันถึง 28.1%

4. นักวิจัยในประเทศไทยสามารถขยายหัวข้อวิจัยให้ครอบคลุมด้านทฤษฎีและกรอบแนวคิด ทั้งในบริบทของวรรณคดีศึกษาและวัฒนธรรมศึกษา ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลในประเทศไทยพบว่าหัวข้อดังกล่าวแทบไม่ได้รับความนิยมนักวิจัยในประเทศไทยเลย ในขณะที่พบงานวิจัยที่น่าสนใจในประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ เช่น

¹⁰ จากผลสำรวจงานวิจัยในนิตยสารตัวแทนของประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้พบว่าในช่วง ค.ศ. 2013-2022 พบงานวิจัยด้านภาษา วรรณกรรมและวัฒนธรรมในวารสาร *Neue Beiträge zur Germanistik* ของประเทศญี่ปุ่น จำนวนทั้งสิ้น 206 เรื่อง แบ่งเป็นงานวิจัยในด้านวรรณกรรมเยอรมัน 121 เรื่อง ภาษาศาสตร์เยอรมัน 32 เรื่อง เยอรมันศึกษา จำนวน 31 เรื่อง และภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 22 เรื่อง ส่วนในวารสาร *Deutsche Sprache und Literatur* ของประเทศเกาหลีใต้ พบงานวิจัยทั้งหมดจำนวน 445 เรื่อง แบ่งเป็นงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมัน จำนวน 226 เรื่อง เยอรมันศึกษา จำนวน 103 เรื่อง ภาษาศาสตร์เยอรมัน จำนวน 75 เรื่อง ภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 35 เรื่อง และการแปลและล่าม จำนวน 6 เรื่อง

การศึกษาแนวคิดเรื่อง *Universalpoesie* ของฟรีดริช ชเลเกิล (Friedrich Schlegel) (Yoon, 2013) แนวคิดเรื่อง *Nachahmung* ของฟรีดริช ชเลเกิล (Koya, 2016)

5. นอกจากการพัฒนาหัวข้อการวิจัยให้หลากหลายดังกล่าวยังไปแล้วข้างต้น นักวิจัยในประเทศไทยควรรวมตัวกันทางวิชาการเพื่อให้การขับเคลื่อนการวิจัยในประเทศไทยเป็นไปอย่างเข้มแข็งมากขึ้น ในอดีตนั้นช่วงเวลาตั้งแต่มีการก่อตั้งสมาคมครูภาษาเยอรมันในประเทศไทยใน ค.ศ. 1993 ถึงทศวรรษแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 21 นับได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่คุณอาจารย์ที่สอนภาษาเยอรมันในประเทศไทยมีความร่วมมือทางวิชาการอย่างคึกคักผ่านการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ อาทิ การจัดตั้งวารสาร *TDLV-Forum* และ *Die Brücke* การจัดอบรมหรือสัมมนาสำหรับคณาจารย์ที่สอนภาษาเยอรมันในประเทศไทยอย่างสม่ำเสมอภายใต้ชื่อว่า *Nachkontaktseminar* รวมทั้งการจัดการประชุมวิชาการด้านภาษาและวรรณคดีเยอรมันในประเทศไทย (*Thailändisches Germanistentreffen*) ถึง 4 ครั้ง ในช่วง ค.ศ. 2001-2007 โดยที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทยต่างผลัดกันรับเป็นเจ้าภาพ (Saengaramruang, 2007, pp. 364-365; Attaviriyunapap, 2009, p. 38) เป็นที่น่าเสียดายว่าในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาความร่วมมือทางวิชาการที่เป็นรูปธรรมในรูปแบบดังกล่าวได้ซบเซาไปในประเทศไทย หลังจากที่ถูกพาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รื้อฟื้นการจัดการประชุมวิชาการด้านภาษาและวรรณคดีเยอรมันในประเทศไทยเป็นครั้งที่ 5 ใน ค.ศ. 2018 แต่หลังจากนั้นยังไม่มีจัดการประชุมวิชาการระดับชาติสำหรับคณาจารย์และนักวิชาการด้านภาษาเยอรมันในประเทศไทยอีกเลย แม้ว่าในปัจจุบันคณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจำนวนไม่น้อยสมัครเข้าร่วมการประชุมทางวิชาการนานาชาติอย่างค่อนข้างสม่ำเสมอ แต่การขาดเวทีแลกเปลี่ยนทางวิชาการภายในประเทศที่คณาจารย์ในศาสตร์เดียวกันจะมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การวิจัยอย่างต่อเนื่องย่อมส่งผลให้พลังในการขับเคลื่อนการวิจัยในประเทศไทยลดน้อยลง¹¹

8. บทสรุป

จากจุดเริ่มต้นของการพัฒนาหลักสูตรภาษาเยอรมันในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยเป็นหลักสูตรแรกใน ค.ศ. 1957 การวิจัยด้านวรรณกรรมเยอรมันและวัฒนธรรมเยอรมันได้พัฒนาต่อเนื่องไปอย่างมากในด้านวรรณกรรมเยอรมัน นักวิชาการในประเทศไทยพัฒนาหัวข้อวิจัยที่ครอบคลุมหลายประเด็น ทั้งศึกษาองค์ประกอบภายในตัวบท ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับนักประพันธ์และบริบททางสังคมและการเมือง ตลอดจนการศึกษาประเด็นอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรม ส่วนทิศทางการวิจัยด้านเยอรมันศึกษานั้น สามารถระบุได้ว่าหัวข้อวิจัยที่ได้รับความนิยมมากที่สุดจากนักวิชาการในประเทศไทยคือหัวข้อวิจัยที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และการเมือง รองลงมาเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสื่อต่างๆ นอกเหนือจาก

¹¹ ประเทศญี่ปุ่นนับเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างมากสำหรับการสร้างเครือข่ายนักวิจัยด้านภาษาและวรรณคดีเยอรมันภายในประเทศ นอกจากการจัดตั้งสมาคมเกอเธ่แห่งประเทศไทย (Goethe-Gesellschaft in Japan) ใน ค.ศ. 1931 การจัดตั้งสมาคมภาษาและวรรณคดีเยอรมันแห่งประเทศไทย (Japanische Gesellschaft für Germanistik) ใน ค.ศ. 1947 และการจัดตั้งสมาคมนักวิจัยวรรณกรรมออสเตรีย (Gesellschaft für die Erforschung der österreichischen Literatur) ใน ค.ศ. 1980 (Pekar, 2011) นักวิชาการในประเทศญี่ปุ่นยังสร้างเครือข่ายการวิจัยผ่านการจัดสัมมนาทางวิชาการเฉพาะกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เช่น มีการจัดสัมมนาเกี่ยวกับโรมัส มันน์ มากกว่าหนึ่งร้อยครั้งตั้งแต่ ค.ศ. 1989 (Honold & Klawitter, 2023, p. 10) หรือมีการจัดงานสัมมนาแลกเปลี่ยนระหว่างนักเขียนชาวออสเตรียกับนักวิชาการในประเทศญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ ค.ศ. 1992 (Sekiguchi, 2021, p. 14)

วรรณกรรม เช่น ภาพยนตร์และดนตรี อย่างไรก็ตาม สามารถกล่าวได้ว่าการวิจัยด้านเยอรมันศึกษายังได้รับความสนใจค่อนข้างจำกัดในแวดวงนักวิชาการด้านภาษาและวรรณกรรมเยอรมัน

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อทิศทางการวิจัยในประเทศไทยไม่ได้มีเพียงความสนใจและความเชี่ยวชาญของผู้วิจัยอย่างเดียวเท่านั้น แต่ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การพัฒนาแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ โดยการจัดทำวารสารเฉพาะทาง กรอบนโยบายเกี่ยวกับการกำกับคุณภาพหลักสูตร รวมไปถึงทิศทางการวิจัยในระดับนานาชาติ ต่างมีผลกระทบต่อการทำวิจัยของนักวิชาการในประเทศไทยด้วยเช่นกัน

ในการพัฒนาการวิจัยในประเทศไทย นอกเหนือไปจากการขยายขอบเขตหัวข้อวิจัยให้มีความหลากหลายมากขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่านักวิจัยในประเทศไทยควรสร้างเครือข่ายทางวิชาการที่เข้มแข็งมากกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งในรูปแบบของความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงานและสถาบันการศึกษาภายในประเทศ และความร่วมมือกับต่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการวิจัยในประเทศไทยได้อย่างมีพลวัตมากขึ้น

9. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากงานวิจัยนี้ต้องการสำรวจภูมิทัศน์องค์ความรู้ด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาของประเทศไทยในกรอบระยะเวลาที่ยาวนาน ผู้วิจัยจึงต้องจำกัดการสำรวจข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ผู้ที่ต้องการวิจัยสามารถขยายขอบเขตการสำรวจให้ครอบคลุมแหล่งข้อมูลอื่นๆ เช่น ผลงานประเภทหนังสือหรือตำรา บทความที่ตีพิมพ์ในหนังสือรวมบทความ บทความใน Festschrift หรือบทความในรายงานการประชุมวิชาการ ตลอดจนผลงานวิจัยที่คณาจารย์ในประเทศไทยได้ตีพิมพ์ในต่างประเทศ นอกจากนี้ ผู้ที่ต้องการวิจัยยังสามารถเก็บข้อมูลเชิงลึกประกอบการวิเคราะห์ เช่น การสัมภาษณ์ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ภูมิทัศน์องค์ความรู้ด้านวรรณกรรมเยอรมันและเยอรมันศึกษาในประเทศไทยได้อย่างสมบูรณ์มากขึ้น

รายการอ้างอิง

- กรกช อัครวิริยะนุภาพ. (2552). บทสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบภาษาเยอรมันกับภาษาไทย. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 15(4), 526-546.
- กฤษฎี ชัยรัตน์. (2556). “รัฐ” และบทลงโทษทางสังคมในวรรณคดีเยอรมันสมัยสังคมนิยมของกวีผ่านมุมมองและแนวคิดของเทโอดอร์ ฟอนทาเน. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 12(2), 95-115.
- ถนอมवल โอเจริญ. (2543). “ความทุกข์ระทมของหนุ่มแวร์เธอร์” ของเกอเธ่ (“Die Leiden des jungen Werthers” by Goethe), *วารสารอักษรศาสตร์*, 29(2), 56-77.
- นันทนา อนันต์โกศล. (2565). การนำเสนอประเด็นเรื่องภัยพิบัติใน พี พี ไอส์แลนด์ ของโยเซฟ ฮาสลิงเงอร์. *วารสารมนุษยศาสตร์ ฉบับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 10(1), 97-115.
- พรสรรค์ วัฒนางกูร. (2554). การรับแนวคิดพุทธศาสนาในงานประพันธ์ของคาร์ล แกร์เลอร์พ ไรน์ส มันน์และแฮร์มันน์ เฮสเซอร์. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*, 31(1), 39-53.
- ศิริพร ศรีวรกานต์. (2551). *วรรณกรรมเด็กของเยอรมันกับของไทยช่วงทศวรรษ 1980 และ 1990: การศึกษาเปรียบเทียบ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อรพินท์ คำสอน. (2540). *สุนทรียศาสตร์แห่งความพ่ายแพ้: การศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายของกิ้นเทอร์ กราสส์ กับนวนิยายของชาติ กอบจิตติ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Attaviriyapap, K. (2009). Linguistische kontrastive Studien Deutsch-Thailändisch: Eine Bestandaufnahme. *Linguistik online*, 40(4), 29-44.
- Chairatana, K. (2018). Indien als (imaginerter) Ort der prekären Selbstreflexivität und Identitätsfindung. Zur Problematik der umgekehrten Ethnologie in der Gegenwartsliteratur am Beispiel von Hans Christoph Buchs „Reise um die Welt in acht Nächten“ (2009) und Anna Katharina Fröhlichs „Kream Komer“ (2010). *Journal of Letters*, 47(Supplementary Issue), 77-115.
- Chityothin, A. (1983). *Student movement and literature: The analysis of the story "Lenz" of Peter Schneider*. [Master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Gumnerdsiri, B. (1996). Rechtsextremismus in der BRD. *Siam-Forum. Zeitschrift für Sprache. Literatur und Kultur*, 1, o. S.
- Gumnerdsiri, B. (1997). Die Deutschland- und Ostpolitik der Bundesrepublik Deutschland im Jahre der Wiedervereinigung (1989/90). *TDLV-Forum. Zeitschrift für Sprache. Literatur und Kultur*, 2, 61-65.
- Honold, A., & Klawitter, A. (2023). Grenzgänge des Erzählens: *Der Tod in Venedig* in (inter-) kulturellen Analysen. In A. Honold & A. Klawitter (Hg.), *Thomas Mann, „Der Tod in Venedig“ und die Grenzgänge des Erzählens. Interkulturelle Analysen* (pp. 7-13). Schwabe Verlag.
- Itsarachai, B. (2001). *Freizeitverhalten von deutschen Jugendlichen. Eine Untersuchung anhand von ausgewählten Printmedien* [Master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Kaewsumrit, A. (2000). *Studien zum Komplex des „Asiatischen“ in Thomas Manns „Der Tod in Venedig“ und „Der Zauberberg“* [Master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Kaewsumrit, A. (2018). Drei Reisebeschreibungen über Thailand: Ehlers' „In Sattel durch Indo-China“, Hesse-Warteggs „Siam: das Reich des weissen Elefanten“ und Hosséus „Durch König Tschulalongkorns Reich“. *Journal of Letters*, 47(Supplementary Issue), 27-76.
- Kanjanalak, N. (1984). *Die deutsche Literatur des Exils. Das Exils-Erlebnis bei Thomas und Heinrich Mann* [Master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Karnkulvithit, T. (2009). *Frauenemazipation in Christa Wolfs Roman „Kassandra“ und Ingeborg Bachmanns Romans „Malina“* [Master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Kasikam, T. (1977). *Eine kritische und vergleichende Studie der Erzählungen: „Der Verbrecher aus verlorener Ehre“, „Michael Kohlhaas“ und „Die verlorene Ehre der Katharina Blum“* [Master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Kido, M. (2016). Masken und Spiegel. Die Erzählstrategie in Thomas Manns autobiographischem Essay im Spiegel. *Neue Beiträge zur Germanistik*, 153, 29-42. https://doi.org/10.11282/jgg.153.0_29
- Koya, T. (2016). Friedrich Schlegels mimische Nachahmung Lessings. Das Werden der romantischen Kritik. *Neue Beiträge zur Germanistik*, 152, 173-188. https://doi.org/10.11282/jgg.152.0_173
- Kübel, A. (2015). *Die Rezeption von Erich Kästners „Emil und die Detektive“ als Schullektüre in Thailand* [Master's thesis]. Ramkhamhaeng University.
- Lee, N. E. (2019). Hermann Brochs Zeitverständnis und Kunstanschauung - Anhand des Essays „Hoffmannsthal und seine Zeit“. *Deutsche Sprache und Literatur*, 83, 75-96. <https://DOI:10.30947/zfdsl.2019..83.75>
- Mewongukote, C. (1999). Die Interpretation des Gedichts „Der Gott der Stadt“ von Georg Heym. *TDLV-Forum. Zeitschrift für Sprache, Literatur und Kultur*, 4, 14-25.

- O'Charoen, T. (1977). *Die Sicht der westdeutschen Gesellschaft in Christa Wolfs Roman „Der geteilte Himmel“ und Hermann Kants Roman „Die Aula“* [Master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Pekar, T. (2011). Von der Modernisierung zur Interkulturalitätswissenschaft: Stationen der geschichtlichen Entwicklung der Germanistik in Japan. *KulturPoetik*, 11(1), 61-75.
- Saengaramuang, W. (2007). Deutschunterricht und Germanistikstudium in Thailand: Früher, heute und morgen. *Info DaF*, 34(4), 341-372.
- Sekiguchi, H. (2021). Österreichische Literatur im 20. Jahrhundert oder: Auf der Suche nach der verlorenen Ganzheit. Einleitung zum Sonderthema. *Neue Beiträge zur Germanistik*, 163, 7-14.
- Sereeyotin, J. (2002). *Der Mond in der expressionistischen Lyrik* [Master's paper]. Chulalongkorn University.
- Serpanichakij, C. (2000). *Die Jugenderziehung im Geist des Nationalsozialismus (1933-1945)* [Master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Shin, J. R. (2022). Hermann Hesse und S. Fischer Verlag. *Deutsche Sprache und Literatur*, 97, 167-185.
<https://doi.org/10.30947/zfdsl.2022..97.167>
- Sindhuprama, S. (1980). *Die deutsche Großstadtlyrik 1880-1925* [Master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Sirimongkol, N. (2002). *Das Thailandbild in deutschen Medien* [Master's paper]. Ramkhamhaeng University.
- Solgosoon, E. (2001). *Deutsch-thailändische Zusammenarbeit: Meinungen zum beruflichen Kommunikationsverhalten von Deutschen und Thailändern. Eine Untersuchung am Goethe-Institut Bangkok* [Master's paper]. Chulalongkorn University.
- Sriuranpong, W., & Chowchong, A. (2025). The knowledge landscape of German linguistics and German language teaching in Thailand: A comparative study with Japan and South Korea. *Humanities, Arts and Social Sciences Studies*, 25(1), 205-220. <https://doi.org/10.69598/hasss.25.1.273993>
- Suriya, K. (2004). *Das Frauenbild im zeitgenössischen Film. Ein Vergleich der Filme „Lola rennt“ und „Ruang Talok 69“* [Master's thesis]. Ramkhamhaeng University.
- Ta, H. T. H. (2010). Die Familienverhältnisse in Deutschen und Vietnamesischen Märchen - Ein Vergleich [Master's Paper]. Ramkhamhaeng University.
- Takeoka, K. (2020). ‚Destruktion der Öffentlichkeit‘ und Buchgemeinschaften. *Neue Beiträge zur Germanistik*, 160, 109-124. https://doi.org/10.11282/jgg.160.0_109
- Tantrakul, O. (1977). *Realistische Elemente in Franz Kafkas Romanen „Amerika“ und „Das Schloß“* [Master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Techapan, A. (2010). *Vaterbilder in Peter Härtlings „Nachgetragene Liebe“, Christoph Meckels „Suchbild. Über meinen Vater“ und Elisabeth Plessens „Mitteilung an den Adel“* [Master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Thaiyanan, O. (2000). Franz Werfel (1890-1945) - Kindheit und Jugend in Prag. *TDLV-Forum. Zeitschrift für Sprache, Literatur und Kultur*, 5, 20-27.
- Thaveelertnithi, S. (1997). Frauenliteratur in Thailand und Deutschland. *TDLV-Forum. Zeitschrift für Sprache. Literatur und Kultur*, 2, 66-71.
- Watanangura, P. (2003). Die Figur des Julius in Schlegels „Lucinde“ im Vergleich zur Bildungsgeschichte des Wilhelm Meister und zur Lebensgeschichte von Pra-Apaimanie. *Die Brücke. Zeitschrift für Germanistik in Südostasien*, 2, 65-84.

- Yoo, B. K. (2015). Kunstmanagement und Kulturdemokratie in Deutschland unter besonderer Berücksichtigung von „Rimini Protokoll“. *Deutsche Sprache und Literatur*, 70, 431-454. <https://DOI:10.30947/zfdsl.2015..70.431>
- Yoon, T. (2013). Wiederbetrachtung über den Begriff der Universalpoesie als die romantische Poesie. *Deutsche Sprache und Literatur*, 62, 239-255. <https://DOI:10.30947/zfdsl.2013..62.239>